

PEST, I. félv.

22. szám.

Junius 2. 1870.

Megjelenik e lap minden héten egyszer, csütörtökön. Előfizetési ár: helyben félfévre 1 frt 31 kr., egész évre 2 frt 62 kr.; vidékre fél-szeri fölvételért 1 frt. 10 soron fölül, egyszeri közlés-kat a Sz.-Istv.-Társ. igazgatóságához kérjük intéztetni. évre 1 frt 70 kr., egész évre 3 frt 40 kr. ért 2 f., ha többször közöltetik, 1 f., 50 kr. számítatik.

A szégyenlett hitigazság.

(Történeti elbeszélés).

Fürdőbe igyekezném, át kelle mennem Nagybányán, hol megtekintém a kaszinót, és két urat találtam ott. Az ifjabbik, előzékeny nyájasággal fogadott; míg a másik olvasásba merülten, csak rövid bókkal üdvözölt. Az előzékeny ur, megmutogatván a termeket, a vatikáni zsinatra vitte a beszédet, és kérdé tőlem:

— Ugyan kérem: miért nem hagyják már ki a keresztelő-könyvből az ördögüzéseket?

— S mi oknál fogva? kérdém tőle.

— Mert nem való oly ábránd a fölvilágosult tizenkilencedik századba!

— S hát ábránd-e a Miatyánk ama kérése: Szabadíts meg a gonosztól?

— Nem azt értem, hanem az ördög kísértéseit.

— Egyre megyen az, uram! Ne feledje pedig, hogy maga Jézus is ördögöket üzött ki, de nem beszélő ábrándokat. Sőt sokkal előtte, már Pythágorás bölcsész tanítá, hogy a légben ördögök vannak.

— Pythágorás tévedhetett!

— De nem tévedhete az apostol, midőn azt mondá: Nincs nekünk tusakodásunk a test és vér ellen, hanem... a levegőben tartózkodó gonoszoknak lelkei ellen. (Efez. 6, 12.)

— Tapasztalásunk nincs arról.

— Volt bőven, az első keresztény századokban. Ime, azt írja sz. Irén, mint lyoni püspök (Kr. ut. 177.): „A keresztények ördögöket üznek ki, kétségtelenül és igazán, annyira, hogy a kik a gonosz lelkektől megszabadítottak, többnyire a hitre térnek meg.“ (Lib. 2. adv. Haeres.). — Tertullian pedig föl meri a pogányokat híni, midőn azt mondja a második század végével: „Állitassék elő itt, bírói széketek elé, a kiról bizonyos, hogy az ördög szállotta meg. Azon lélek, bármelyik keresztény parancsára is, oly igazán ördögnek fogja magát vallani, miként másutt hamisan az Istennek.“

(Apol. 23.). Bizonyítja azt, a nagy Cziprián is, mint kárthágói püspök, a 250-dik év táján, ezen szavakkal: „Jertek és ismerjétek el annak igazságát, a mit nektek hirdetünk... A gonosz lekek, ha őket az igaz Isten mekényszerítjük, tüstént engedelmeskednek, hódolnak nekünk, és kényszerülnek távozni a testekből, melyeket megszállottak.“ (Cont. Demetr.).

— Most még sincsenek ördögi gyötrések!

— Most sincs az emberiség a nélkül, mert az igazság örök. Olvasta-e Sailernek, a nagy tudós püspöknek e tárgyat illető vallomásait?

— Uram! már most az olyan vallomást: képzelődésnek, sötétkedésnek, vagy barát-mesének nevezi a világ.

— Nevezze, a minek akarja, de az igazság, ha félreismertetik is, csak igazság marad. Nem majomnak tartják-e most az embert is? nem tagadják-e lelkét is? de azért mi nem vagyunk lelketlen majomfaj.

— Tapasztalásból kellene azt megmutatni, hogy van ördög, akkor halomra dőlne nemesak a majomtan, hanem az anyagászati bölesészet is, mely agyémnek tartja a lelkek létezését és egyediségét.

E perczben, a korosabbik ur is hozzánk lépett, és kérdé társától mosolygó arczczal:

— Mit mondana ön, ha egy éjjel, egészséges álmából így riasztanak föl az utcáról: Dicsértessék a Jézus Krisztus! Nagy ur vagy te! Meg kell neked halnod!? S ha egész sokaság, borzasztó káromkodások közt, azt kiáltozná háza körül: Gyujtsátok rá a házat! Verjétek félre a harangot! Öljétek meg! stb?

— Néplázadás volna ez?

— Mit mondana, ha így orditoznának feléje: Zsidó te! a zsidó fiut imádod te, nevét is kiméled Jézusodnak, kitéped azt, a hol csak találod, az elvetendő lapokból. Megölnék! az Isten sem veszen ki kezünkől?

— Nemde a hitlenség lázadása?

— Mit mondana, ha az vele idegenek közt, nem szülőföldén történnék, még is szemére vetnék gyermeki hibáit, ifjúkori csintalanságait, még legapróbb titkait is, miket kivüle csak az Isten tud, egész negyven nyolcz éves koráig? S ha ráriadoznak százszorosan: Elkárhoztál! El vagy veszve örökre? Öld meg magadat! Sokat ártottál te nekünk! Megfojtunk az éjjel, mert mi gyermekségedtől fogva üldözünk?

— Ez lelki irigykedés lehet.

— Mit mondana, ha ez így menne éjjel-nappal, éveken keresztül, és vad káromkodások közt, gyakran azt ordítanak háza körül: Nincs Isten! — Ne bízzál az Istenben! Mi vagyunk az istenek! minket imádj, borulj le előttünk, úgy megszabadulsz tőlünk, másként tönkre teszünk!?

— Őrült gonoszság az!

— Mit mondana, ha elszántan nyomozná azokat, a kik így halálra keserítik, és senkit sem látva, nyomukra nem találhatna, még a lágy havan sem? S ha tudakozná a háziaktól: hallották-e e lázangó lármát? azok pedig csak bámulnának reá, mert ők mit sem tudnak arról? S ha szobájában, a hol ül, vagy ír, néha oly bűdösséget érezne, melytől undor szállná meg, sőt lélekzetét is elfogná, kívülről pedig hahotával nevetné ki, hogy: ugyan beillatoztuk a nagy urat?

— Szédítő talány!

— Mit mondana, ha háza körül, félnapon is át, olvasót imádkoznának ingerkedésből? s mikor ön imádkoznék, az udvarról belekiabálnának, hogy megzavarrassák, vagy utána mondatnák fohászait, néha pedig megelőzve, akár magyarul, akár latinul végeznék áhitátát? Sőt azzal fenyegetnék: Elrontjuk benned a Szentlélek templomát! Megmutatjuk az Istennek, hogy nem fogsz üdvözülni!?

— Ez már ördögi zaklatás!

— Mit mondana, ha éveken át zaklatva, ingereltetve Isten ellen, arra kényszerítenék éjjel-nappal, hogy tagadja meg az Istent, káromolja a Krisztust, és egyszer csak azt hallaná: Bocsáss meg nekünk! Bocsáss meg az Istennek! Légy alázatos! Bizzál az Istenben! Üzd el az ördögöket! Segíts magadon, mert halálra kiabálunk, vagy megbolondulsz lármánk miatt!?

— Mily változó ellenmondás!

— Mit mondana, ha gondolatait a házon kívül kiabálnák ki? és a mit titkolni akart szívében, azt kacagva ujongatnák el? ha azt mondanák önnek, ama láthatlanok, hogy ők gondolatait, lelkének mozzanatait is ismerik, s nekik a gondolat maga a beszéd, az ő beszédök is e ak gondolat, kiáltásaik pedig, csak az akarat hatalma által fokozott gondolat? S ha őket elkesezredve: ezudardögöknek, évezredes vén páviánoknak, tizenhat markos szamaraknak nevezné, és ők ezekre nevetve azt felelnék: Nincs fejünk, nincs lábunk, kezünk.

— Bizony el is vesztették a fejüket!

— Mit mondana, ha szakadatlanul kiabálnának körülte, nappal, hogy ne gondolkozhassék, éjjel, hogy ne alhassék, és hiában dagná be füleit előlük, mert

közelebből sivitnának reá? S ha olvasni akarna, hogy szórakoztassa magát, úgy fülébe sikoltanának, hogy azok bedugulnának tőle, és azt kiáltoznák rimánkodva: Olvass nekünk a szentírásból! Azt tanulmányozod, azt mi is szeretjük hallani, mert szükségünk van reá! S mit mondana, ha e gyalázatosak, csak akkor hallgatnának el, midőn a szentírást olvassa, vagy azon helységekben keresztül, amelyben még meg fordultak? S ha ön kikelve e méltatlanságokon, akarátjának hatalmát felhasználva, ütné verné őket, és ők attól megiramodva, azt kiáltoznák feléje: Még így soha senki sem bánt az ördöggel! Te az ördögöknek is ördöge vagy!?

— Ez már lélekharc!

— Mit mondana, ha arra intené üldözőit, hogy térjenek eszökre, ne szaporítsák bűneiket, és ők azt válaszolnák: Már késő! Tudjuk mi, hogy jó az Isten, de nekünk már késő, mi el vagyunk itélve, gyűlöljük mi az Istent! S hogy véget vessek a sok beszédnek, ha végre is, azt kiáltanák önnek: kőszönd a Jézus Krisztusodnak, hogy megmenekedtél tőlünk!?

Itt a derék ur, megfogván kezemet, elhallgatott; minket pedig bámulat lepett meg, nem tudván még, kivel történtek mindezek?

— Én vagyok az, uraim — mondá a derék ur — a kívül ezek, és ezer másfélék történtek. A mit elmondtam, árnya sem lehet azoknak, a miket szenvednem kelle tőlök. Nem is szólottam eddig erről senkinek, nehogy félreértsenek; mert azon pokoli lármának csak az én füleim valának nyitva, miután abból, még a velem társalkodók sem hallottak semmit sem. A föl említett bűdösség is, megfoghatlan vala előttem, mert elképzelni nem tudtam: hogyan lehetne anyagi szaga a léleknek? Ők ugyan azt mondták arról, hogy az a bűnnek szaga, melyet azonban nem a test, hanem a lélek érez. S ha ez igaz volna, minthogy a mérges növények is bűdösek és undorítóak; a bűn mérgétől is lehetnek bűdösek az ördögök.

— S hát ha csak képzelődés az egész? mondá az ifjabbik.

— Nincs ilyen képzelődés! Soha sem voltam én ábrándozó, sem babonás, sem félnék, a mit még az ördög is megemlegethet, azt jól tudom, mert még vakmerőnek nevezett. De nem is láttam semmit, mint a képzelődők szoknak, hanem csak hallottam annál pokliabakat. Előbb azt véltem, hogy a nép lázadt ellenem; később annak tulajdonítam dühöngéseket, hogy már félnek abban hagyni, nehogy a törvénynek adjam át őket, és halálra akarnak kiabálni. Csak a kilenczedik hónapban tudtam meg, oly ravaszul palástolják magukat, hogy az ördögök üldöznek. Ily későn pedig, lehet-e a képzelődésnek helye? Akkor ugyanis, félelem lepte meg őket, és megiramodva kiáltozák, miként a hangtávozás mutatta: Te! ördögök vagyunk mi! Irigységből üldözünk téged! S ki tarthat engem, a ki csak ismert életemen keresztül képzelődőnek? Titkomat ugyan megőrzém eddig, de hogy használhassak vele, most felfedeztem. Oh beh sok majomember van, a ki mindent inkább hiszen, a divathit szerint, mint sem az évezredes igazságokat!

Ezzel a derék ur, visszament székéhez, és leült, hogy tovább olvasson.

— De, uram! kérem őt, fejtse meg nekem, miként fejlődött ki annyira ellene a kísértés?

— Kezdetben, mondá ő, oly gyöngéden sugaltak, egy vagy több szót, sőt egész gondolatot is, hogy saját ötletemnek vélném azt; csak azon bámulván, hogy jöhettem oly ferde gondolatra? Ezen sugalt gondolat, később oly tolakodóvá lett, hogy lelkem alig birta visszaverni. Olykor azonban, elárulták cseleiket szisztemésükkel, a mire visszahökken lelkem, de nem tudtam mi az? Ilyen susogással közölhették ők, a pogányság bálványáiból is, jövendőölő ámitásaikat.

Másik fortélyuk a hang és beszédutánzás. Ekkor már nem sugalnak, hanem hangosan szólanak, kaczag-nak, káromkodnak, rágalmaznak, vagy fenyegetőznek azon ember ellen, a kit rá akarnak szedni, de úgy, hogy az ráismerjen a hangból, vagy eselédjére, vagy barátjára, vagy más ismerősére, kivált akkor, ha az közelében van, az udvaron, vagy az utcán, és látható előtte. Ha ekkor az ember hirtelenkedik, ki nem kerülheti, hogy meg ne támadja eselédjét, vagy megbántja barátját, vagy pedig összevész ismerősével, a ki őt sem nem káromlotta, sem nem rágalmazta. Így hinti el a gonosz, az ellenségeskedésnek magvát, a felebaráti szeretet elfojtására.

Harmadik fogásuk valódi gyilkos roham, a test és lélekre nézve, mert oly lármát ütnek szakadatlanul, s annyira káromkodnak, hogy nincs toll, mely azt

képes volna irtózat nélkül leírni. Megtámadják ocsmány szavakkal az Istent, a Krisztus Jézust, a Szentlelket, a Szűz Máriát, megholt szüleiket is. A pokol itt szörnyetegi undokságában hallatja magát. Jól is mondják, hogy nem alszik az ördög, mert éjjel-nappal lármázik, dühöng és kaczag, felváltva.

S mily édes akkor, annyi szenvedés közt, a Szentlélek vigasztalása! Ekkor látjuk csak, hogy a mi lelkünk, valóban a Szentlélek temploma, mert a harmadik évben, már én gyakran éreztem, nyelvemen és szaglóérzékeimen oly illatot, melyhez kedvességre nézve, mit sem hasonlíthatok a földön. Ekkor érezzük igazán, hogy mi Isten kegyelme nélkül, mitsem tehetünk, és semmik sem vagyunk; mert e lelki harczt, éveken keresztül, el nem viselheti emberi erő. Az Isten csoda-kegyelme azonban, ha enged is szenvedni, föntart bennünket édes vidámságban. Ezzel átlátjuk azt is, mily méltán mondá sz. Péter apostol, hogy: Az igaz is csak alig üdvözöl.

Igy végzé ő beszédét, én pedig föltevém, hogy közhasznuvá teszem tapasztalatait, és lássa a hitlenség, hogy nagyon is nem barát-mesék az ördögi kísértetek.

Mi szégyenletes sincs az igazság gyakorlásában, mert mint Tertullian mondá tizenhat századok előtt: „Ismerjük mi a gonosz lelkeket, nem mintha velök tartanánk, hanem gyölöljük őket... és büszkén bálnunk velök, a mi lefegyverzi őket.“ (Lib. de Anima.)

L. E.

A szomorufűz.

Szerettem én mindig, hogy is ne szeretném
Illatos virágít a kelő tavasznak;
Mézsomjazta lelkem gyakorta száll rájok
Ha megunta súlyát már a fájdalomnak.
Szerettem én mondom a virágot nagyon
De különös érzést csak ritkán kelt bennem;
Nem is mondhatják rám, hogy én a virágon
Talán a szerelem pillangója lettem.

Szerettem a rétet, a hol most születik
A csalfa délibáb, a róna gyermeke,
Melyet üdvözöl is hangos kurjantással
Felhők között uszó darvaknak serege.
Szerettem az erdőt s nyögő vadgalambot
Vesztett párja után az erdőnek mélyén;
S ez már elragadja inkább érző lelkem
S lantom hurja pendül szívem érzeményén.

Szerettem a tavaszt, a tavasznak báját,
De tudja az Isten mind keveset ér e:
Ha a folyó partján nem látok szomorfüzt,
Melynek bús ága a víz tükréig ér le.
Olyan különös az, úgy tűnik fel nekem
Mintha az a sok víz mind a fűzről folyna;
Ugy tetszik énnekem, mintha az a sok víz
Az árva szomorfüz hulló könye volna!...

Ezt szerettem mindig legjobban a fák közt
Hozzá mint gyermeket szent érzelem vonzott,
S elfogott a bánat, hogy ha eljött az ősz
S letépte fejéről az éket, a lombot.
Ott állt a víz partján, nem könyezett többé
Pedig nagy volt a kín, mely arczára üle,
Legalább azt hittem, mert az a nagy könyesepp
Mely lefolyt alatta: jéggé merevüle.

Vártam is epedve az ébredő tavaszt,
Hogy a szegény fűznek olvadna fel könye!...
Hát mikor megtudtam, hogy a szomorfüzhöz
Egy keserves emlék... történet van kötve.
Mikor megtudtam, hogy nem volt mindig ilyen
És csak azóta áll lefele az ága;
Csak azóta búsul, azóta szomorú
A mióta Urunk szenvedését látta.

Pilátus udvarán állt az egyszerű fűz
Ahhoz volt kötözve a szenvedő Isten;
Mikor ostorozták ahhoz volt kötözve,
Hogy minket feloldjon bűneinktől itten!...
S látva a vérfolyót, látva azt a nagy kint,
Mely az Istenember szent orezójára ült;
Meghajoltak ági le egész a földig
Meghajoltak s a fa örök búba merült!...

És azóta úgy áll epedően ... némán!...
 Így hallottam én ezt mint gyermek valaha
 Nem is tudtam én azt soha elfeledni
 Hejh de nem is fogom a míg élek soha.
 Oly szomorú s mégis megvigasztal engem;
 Mert ha látom, mintha hallnám hogy kiáltja:
 „Higy, remélj és szeress oh föld fia, hiszén
 Én vagyok a tanu, hogy te meg vagy váltva!”

Szeretem a tavaszt, a tavasznak báját,
 De tudja az Isten mind keveset ér e:
 Ha a folyó partján nem látok szomorfüzt,
 Melynek bús ága a vitzükreíg ér le.
 Olyan különös az, úgy tűnik fel nekem,
 Mintha az a sok víz mind a fűből folyna;
 Ugy tetszik énnékem, mintha az a sok víz
 Az árva szomorfüz hulló könyve volna!...

Gyalay Béla.

Meg ne csaljanak!

VII.

Mindegye akármely hitvallás?

Minden vallás jó vallás; az Istent bármely templomban is imádkozhatjuk, mondják némelyek. De mindez csak a pokol esábjátka.

Az Isten ugyanis, éppen a miatt lett emberré, hogy az nem mindegy, mert nem üdvözít minden hitvallás. S ki lesz okosabb az ő Istenénél? Nem azt mondá ő, hogy mindegy akármely hitvallás, hanem azt, hogy a ki nem hiszi azt, a mit ő tanított, az elkárhozik. (Márk. 16. 16.) Szerinte az üdvőség útja csak az isteni, vagyis az igaz hit; az igaz pedig ezer közt is csak egy lehet.

Mert például, ha az igaz, hogy ez a fal hófehér; nem lehet akkor igaz, hogy az fekete, vagy piros, vagy sárga stb. legyen; hanem csak azaz egy igaz, hogy az hófehér.

Egy lévén az igaz, csak is egy hit lehet jó és kedves az Isten előtt, a ki maga az örök igazság, és minden hamisnak megvetője. Nem mindegy neki a fehér és fekete, az igaz és hamis, a jó és nemjó, mert ő meg nem tagadhatja szentségét. Nekünk sem mindegy az, akár igazat, akár hamisat higynünk; akár megtartsuk egészen, akár csak félig-meddig a hit parancsait; mert a hamis hit veszedelembé dönt, mivel az Istentől elvezet; aesonka hit pedig, elégtelen üdvözíteni, mintán megmondá Üdvözítőnk: Egyiket eselekedni kell, a másikat el nem hagyni (Mát. 23. 23.). Nem bizta azt ő ránk, hogy válogassunk szavaiban; nem mondotta, hogy tetszésünk szerint higynünk, a mit akarunk, hanem azt parancsolta apostolainak: „Tanításatok megtartani mindenekeket” (Mát. 28. 20.). Azért, ha valamiben nem hiszünk, vagy nem engedelmeskedünk neki, utólér bennünket az apostol szava: A ki Istennek nem hiszen, hazugnak vallja őt. (Ján. 1. 5. 10.) S ez-e a jó vallás? Ördögi bűn az és az Istennek káromlása.

S miért oly veszélyes az, ha csak egyben nem hiszünk is az Istennek? Kérdezd inkább: miért tűzöd el magadtól azon

szolgát, a ki neked azt mondja: mindent megteszek, a mit parancsolsz, de ezen egyben nem engedelmeskedem szavadnak? Nemde, az engedetlenség halálos bűn; egy halálos seb pedig, csak úgy megöl, mint éppen száz. Egy parancs áthágása is, csak úgy pokolra dönt, mintha mindent megszegnénk, mert megmondott: A ki egyben vétkezett, mindenben vétkessé lett. (Jak. 2. 10.) Nem szükséges arra, hogy börtönre jussunk, minden törvényt megszegni; elég arra csak egy lopás is, már utólér büntetésünk. S mivé lesz így, az a könnyelmű szó: mindegy? Tehát, nem minden vallás jó vallás, mert az igaz és így a jó csak egy, mert az isteni, örök és meg nem felezhető.

Az Istent ugyan imádkozhatjuk bármely templomban is, de azért kedves lesz-e az előtte? Hiszen az Isten csak igazságban, az igaz hitben akar imádkozni, hogy az előtte tetsző tisztelet legyen. Sokat tehet az ember, de egészen más az: fog-e az tetszeni az Istennek? Vagy, helyes bánás-e az Istennel, ha viselkedünk azt mondja neki: elégedjél meg azzal, a mivel tisztelni akarlak! Kétség kívül ez nem tisztelet, hanem tiszteletlenség, sőt az Isten akaratjának megvetése. Érzik is ezt az emberek, miként az élet bizonyítja. Mert ha mindegy volna, akármely templomban imádkozni az Istent, mirevalók egy a vallásfelekedetek? az a sokféle templom? Miért nem járnak együtt, azon egy templomba, hogy ott közösen imádkozzák az Istent? Valóban, szavuk kárhoztatja tetteiket, nem is tudják mit beszélnek.

Egy tehát a szükséges, az egy igaz hit, melyet Jézus tanított, az apostoloknak átadott, azok pedig a katolikus egyháznak, hogy azt megőrizzék, tanítsák és megtartsák, egész a világ végéig. S az egyház meg is őrizte azt, annyi századokon át, saját vérével is, mert mindig úgy tekinté azt, mint saját lelkének üdvét. Vigyázatokat azért, mert: A ki e bérkában ninse, elvész a vízőzönben. (S. Hieronym epist. 14. ad Damas.)

E. L.

Hunkár bácsi csutorája.

— Uti vázlat képekkel. —

(Folytatás.)

A Fiume közelében emelkedő Tersakt hegyen van a Frangepánok régi vára, melyhez sok történelmi emlék van esatolva, jelenleg a Nugent grófok temetkezési helyéül szolgál. Itt több nevezetesség látható, névszerint az egykor virágzó Minturnum római városnál ázott, I Ferdinánd Napoly királya által Nugent tábornagnak ajándékozott régiségek, görög római, etrusk és egyiptomi eredetű mellszobrok, továbbá azon diadaloszlop, me-

lyet I. Napoleon magának a marengói ütközet helyén emelt, de mely szerencséje lehunyásával az osztrák hadak birtokába esett, és Nugent gróf által ide helyzetetett, a látogatóra nézve nagy érdekekkel bírnak.

Ugyan ezen magaslaton, a váromok átellenében, gyönyörű kilátással a tengerre és a karsztberekre emelkedik a boldogságos Szűznek egy igen látogatott híres bucsuhelye,

Santa Maria di Loretto in monte Tersatto. Szent Ferencz fiainak vezérlete alatt, a Frangepánok buzgó vallásosságának még mainap virágzó emléke.

Epen kisasszony nap előestéjén mentem föl azon négyszáz gránit lépcsőn, mely ezen zarándokokkal ellepett szent helyhez vezet. Az undok nyomorékok fájdalom ezen lépcsőket is, mint más bucsujáró helyeken elfoglalák, hogy az ájtatos járók kelők könyöradományait kikérjék. Itt volt alkalmam látni ezen tenger mellék, és a belebb eső faluk lakosságának ruházatát, szokásait, hallani beszédjét, mely legnagyobb részt horvát, és pedig igen hasonlít saját plebániám és a Sopronmezei horvátok tájszólásához.

Szóba ereszkedtem egyikkel másikkal a bucsusok közül, kik örülve, hogy ily e tájt idegen kinézésű uri ember az ő nyelvöket érti és tisztán beszéli, a legnagyobb bizalommal egyik-másik sajátságukról fölvilágosítást adtak, elbeszéltek ügyeiket, bajukat és zarándokságuk czélját, — mutattak betegket, sinlődőket, nyavalgókat, kik a Boldogságos Szűz végtelen anyai kegyelméből várják javulásukat, — vagy azért most fogadalmukat teljesítik, mert ily és ily halálos veszedelemből, a sziklákon — favágásnál az erdőkben, a tengeren hajótöréseknél, borzasztó égiháboruknál, égéseknél, s más az emberi gyarlóságot környező ezerféle esethez képest csak a Boldogságos Szűzbe vetett rendíthetetlen bizalom által nyertek szabadulást.

Egy tengeri matróz különös megindulással beszélt el utolsó hajótörését, melynek az egész hajó legénysége, tisztége majd csaknem áldozatul esett, a midőn elhagyatva minden emberi segélytől, mintán megfeszített erejük mint a czérnaszál szétszakadt s az elkerülhetetlen elmerülést és halált mind maguk előtt láták, végszükségökben kapitányostól együtt térdre omolva sűrű köny között lelköket az Isten irtalmába és családjaikat a boldogságos szűz pártfogásába ajánlák; a „esudnovita morszka zvezda“ a csudálatos tengeri csillag, kérelmüket meghallgatva a tenger hullámaint lecsendesíté, s a nyílt veszélytől megmenté.

„Istenem! gondolám, akár merre jár az ember, mindenütt ugyanazon gyarló, törékeny hasonmását látja, mely tele nyo-

morussággal, tele bajjal van. Vegyük el ezen szegény emberek hitét, az isteni Gondviselésbe helyezett bizalmát, töröljük ki sziveikből az Ur félelmét — mivé válik ezen szegény teremtés?“

Minő irtózatos pusztításokat tesznek azon rossz emberek, a kik a magasb műveltség, a felvilágosodás hazug neve alatt különféle ármánykodásokkal, becselenségekkel, gyalázatos iratokkal irtogatják a szegény halandónak szivéből a vallásosságot, törölgetik a jó és rossz iránti fogalmat, zavarják együgyű jámborságát, elragadják legvégső — legdrágább kincsét — szent hitét.

Egy jámbor asszony, főtől talpig sajátszötte vászon- és gyapjukelmébe öltözve, elbeszélé a tersattói B. Szűz alapításának történelmét, mely a legenda szerint azt tartja: hogy azon angyalok, kik a Bold. Szűz názárethi szerény lakását a tengeren

át Loretto-ba átvivék, a tersattói magaslaton megnyugvának azon a helyen, hol most esodálatos kápolnája áll. — A hitbuzgó Frangepán grófok — egy nagy tengeri veszedelemben tett fogadalmuk következtében azután ahelyen egy nagyobb-szerű templomot és egy számos szerzetes tagokat foglaló zárdát építtettek oda, mely azóta a környékbeli vallásos lakosságnak kegyelhetelye.

Megnéztem a csinos templomot, mely fo-

(A pesti takarékpénztár-épület. — L. a „Vegyesek“ közt.)

gadalmi ajándékokkal, különféle veszedelmeket ábrázoló képekkel elhalmozva van. Ezen képek legnagyobb része hajótöréseket, vízi tengeri veszedelmeket tüntet fel, jelölve annak, hogy ezen tengerparti népség keserű kenyerét leginkább a tengeren lévén kénytelen keresni, ott találkozik a veszedelmekkel.

Salzburg mellett, Halleinon fölül, most két éve szintén ily Sz. Máriának szentelt bucsuhelyet látogattam meg. — ott meg a templom fala oly fogadalmi képekkel volt beagatva, melyek földalatti veszedelmeket ábrázolnak. — A szegény hívő népség többnyire bányai, sóaknai munkás, a hol kenyerét keresi, ott lel életveszélyeit is, és így Isten- és a boldogságos Szűzbe helyezett bizalmát, és felsőbb segélyérti hálaadását állása szerint nyilvánítja. — Megnéztem a zárdát, 18 sz. ferenczi szerzetes lakja, ma azonban mind el voltak a gyónókkal foglalva, és még számos vidékbeli lelkészeket kértek föl segítségül.

Talán ez volt az oka, hogy alig találtam valakit, ki a zárda helyiségeit megmutatta volna; végre egy fiatal frater környörült rajtam, s vezetett körül. A számos szűk ezella tiszta ságra mutat is rendre, egy szárnya a zárdának azonban kényelmes lakást is tartalmaz, elragadó szép kilátással a tengerre, ide vonta magát vissza egyik buzgó alázatos zengi püspök, aajtáján e fölírat olvasható:

„Frangiadum e cellis, cur quae so mente superbis? Mit kevélykedel barátom e zárdalokban, melyet a hatalmas Frangepánok építettek s eltűntek, s elenyésztek, mi vár rád is más, mind enyészet?!

Víz ezen sziklamagaslaton nem lévén, esővízzel és hóomladékkal élnek ezen szerzetesek, mi végett a tágas kolostor minden esőhulladékánál vízvezető és szárazkutak vannak alkalmazva. Elgondolhatni minő szegényes itt a növényzet, s mégis emberi megfeszített erő és kitarítás csaknem esudát művelt itt, a szerzeteseknek a sziklamagaslaton viruló nagy kertjök van, s főleg a szőlő igen díszlik.

A kerti szőlőlugosban együtt találtam néhány szerzetes atyát és több vidékbeli zengi megyei papot, kik a nap fáradaimai után kipihenék magukat előbb mint asztalhoz ülök voltak, mert már dél felé járt az idő, azonban daczára emberszerető bánásmódomnak, és illő tisztességes üdvözlétemnek barátság-talan, sőt visszataszító hidegséget vettem rajtuk észre, mibelyt megértették, hogy én is a magyar orvosok és természetvizsgálók seregéhez tartozom. — Ily ellenséges hidegséget vettem észre Fiume papjainál is általában a magyarság ellen, s noha köztünk száznál több műveltnél műveltebb pap volt, a 8 napi tanácskozmány tartama alatt tudtomra legalább egyikünknek sem jutott azon szerenese a helybeli lelkész urakkal csak feligmeddig közelebbi ismerkedésbe léphetni, oly idegenen viselték magukat nemzeti kirándulásunk ezélfai iránt.

Láttuk mi a fényes fogadtatásnál, a gyűléseken, a tiszte-

letünkre adott nagyszerű diszebeden a tengerészi intézetben, láttuk szintén tiszteletünkre rendezett tengeri díszhajózásonknál, mulatságoknál, bálóknál, kirándulásunknál Fiume város díszét fényé, minden osztály, minden nemből, de papot ezen vidékből köztünk nem láttunk!

S ezen hideg ellenségeskedés egész Horvátországban, az egész tengerparton a papság körében általános irányunkban; kevés kivétellel ezen atyafiak inkább a esch husszíták, inkább a muszka karjaiba vetnék ügyöket, mint a magyar testvér karokba.

S ezt jó lesz megszívlelni a magasb kormánykörökben. A horvát kiegyezkedés még korántsines egészen bevégezve. A magyarnak még temérdek ellensége van a Dráván túl az Adriai tengerig, s ezek legkérlelhetlenebbikei a batárörvidéki katona tisztek, az a bizonyos zavarosban мүдөдө ügyvédosztály még Gay iskolájából, és a papság általában, s pedig ezek kezében van a horvát népség nyers ereje, zöme.

Iparkodjunk Fiume hovatarozását végre mielőbb kedvezőleg bevégezni, előbb mint az ellenséges elemek Adria ezen gyöngyét, mely egymaga többet ér minden eddigi horvátországi előnyeinél, tőlünk ismét el nem rabolják, mint az már megtörtént.

A fiunciek a világ minden kincséért nem akarnak Horvátország gyámsága alatt tengődni, hisz bámulandó e részt tett kitarításuk és folytonos ellenszegülésök.

Ök a magyar koronát, és Magyarországot tartják jövőjük boldogító támaszául, s testvéri rokonszenvek egész melegével hozzánk, s csak hozzánk akarnak ök tartozni kizárva itt minden vegyes házasságot, nagy Horvátország béke-zavaró közvetítését, melynek azonban alattomos emissariusai elegenden lappanganak Fiumében és környékén.

(Vége következik.)

Hérít Antal.

Heti krónika.

Pest, május 27.

(—88—) Az országgyűlésen kétségtelenül legérdekesebb volt a birodalmi pénzügyminiszterré kivezített L ó n y a i Menyhért utolsó beszéde, melyben miniszteri tevékenységéről mintegy számot ad. A terjedelmes beszédet rövid kivonatban közöljük:

Az állam rendes bevétele volt 1867-ben: 141.328,000 frt 1868-ban emelkedett 149.294,000 frtra, 1869-ben már, mint épen mai előterjesztésemben említém, 152.387,000 frtra; 1870-re nem lehet biztosan többet előirányozni, ugy is van a törvényben megállapítva, mint 1869-ben volt; az 1867. évi bevétel tehát tenne 152.140,000 frtot; és alig hiszem, kivált a mostani eredmények után itélve, hogy a valóságos eredmény ezen összeget nevezetesen föltümlná; mutatkozik tehát tényleg 4 év alatt 11 millió rendes jövedelmi emelkedés.

Mi ahelyett, hogy a jövedelmek folytonos emelkedésével felérő összegnek legalább felét a legsúlyosabb adótételek mérséklésére fordítottuk volna, kivált az utolsó időben, nagyobb mérvben, mint a jövedelmek emelkedtek, neveltük kiadásainkat.

Hogy jelezzem a kiadások növekedését, még pedig azon tételeknél, melyeknek megállapítása tőlünk függött, elkülönitem a költségvetésből azon kiadásokat, melyek határozottak, s melyek nem is igen változtak, melyeknek leebb szállítása hatal-

munkban nem áll, milyenek: az államadóssági évjáradék, közös költség, földterhermentesítés; továbbá, ha levonjuk a beruházásokat, melyekkel az állami javak értékét növeltük, számításba véve csak azt, mit magunk saját beligazgatási költségeinkre 3 év alatt valósággal kiadtunk s a negyedike előirányoztunk, következő eredményre jutunk:

1867-ben kiadtunk ezen ezélokra 68.522,000 frtot; 1868. 70.823,000 frtot, tehát az egyévi növekedés tett 2.301,000 frtot, 1869-ben nem számítva a honvédség 6 milliónyi felszerelési költségeit, 74.700,000 frtot, az egyévi növekedés tett már 3.877,000 frtot, s végre a bőven kimért 1870-iki költségvetés, leszámítva itt is a honvédszerelésre megállapított költséget — gyorsan növekedve a kiadás majdnem minden tételénél — tesz 86.310,000 frtot; az egyévi növekedés tesz 11.610,000 frtot. Megjegyzem, hogy ezen egyenlő alapokon teendő összehasonlítás végett, a bányászatonál ez évre törölt, de a mult években befoglalt átszálló tételeket ezen éveknél is leszámítottam, s ha ezen előirányzatot egybevetjük az első és legtakarékosabb évvel, 1870-ben 17.288,000 frttal többet adunk ki, mint a mivel 1867. beértük; tehát, midőn a jövedelem 11 millióval emelkedett, a kiadás 17¼ millió emelkedést mutat.

Növeltük tehát a rendes kiadásokat nagyobb mérvben, mint a növekedett jövedelmek megengedik. Az 1870-ik évre

már a miniszteri előterjesztés is — egyéni nézetem szerint — az előirányzatban nagyobb összegeket vett fel, mint kívánatos lett volna, de engedje meg a t. ház, hogy kimondjam, a képviselőház egyrészt a jövedelmeket leebb szállítja, a hírlapbélyeg, az év második felében megszüntetendő utvámok, az új házadóra kiterjesztett felmentés a földterhermentesítési járuléktól, félmilliót nevezetesen haladó összeget tesznek; másrészt a ház maga emelte a költségvetést több mint 1.200.000 frttal, a küszöbön álló törvénykezési rendezés, mely egy-két millióval fogja növelni a rendes kiadásokat; a népnevelésnek az állam segélyére való nagymérvbeni utalása, a honvédség folytán szaporodó költségek, az évenként nagy mérvben növekedő vasuti kamatbiztosítások — tetemesen fogják növelni eddigi kiadásainkat, noha ilyen productív kiadásoknál a haszon bizonyos.

1870-i éven még nem aggódom, miután kedvező termék mellett a 3 év megtakarításainak igénybevitelével még pénztári deficit alig lesz; de ha a megkezdett uton tovább haladunk, ha az 1871-dik évre nem igekezdünk úgy, mint 1867. és 1868-ban a szigorú takarékoság útjára visszatérni, az állambáztartásban a súlyegyen megháborítása nézetem szerint elkerülhetetlen.

Én legkevésbé sem tagadom, t. ház, a hasznos beruházások szükségét; nem egyszer vallottam magaménak azon elvet, hogy az egészséges pénzügyi rendszernek egyik főfeltétele: észszerű törvényhozási intézkedések és hasznos beruházások által a nemzet anyagi és szellemi erejét és így adóképeségét emelni; de hasonlóképp fontos elv: az államkiadások megállapításánál lehetőleg takarékosan eljárni, s különösen a bevételek és kiadások közt a súlyegyen fenntartani.

Már ha többet, évenként nevezetesen többet akarunk kiadni, mint mennyivel a közvetett adók természetesen emelkednek, hogy a súlyegyen fenntartsuk, szükségképp az egyenes adókat kellene emelni, mert ha a közvetett adók tételeit emelnék, valószínű, hogy a fogyasztás esőkkenne; a közvetett adók mérvében emelés nem mindig azonos az állanjövedelem növelésével (Igaz!), miután pedig az egyenes adók az oly mérvben emelést, mint költeni szeretnénk, meg nem bírják, a folyton növekedő hiányt improductív költségen által kell fedezni; ezáltal lépünk azon veszedelmes lejtő szélre, melyen a megállás vajmi nehéz s gyakran lehetetlen.

Még most a rendes és virágzó állambáztartás alapját megvethetjük; megengedem, hogy az talán a hasznos és jóknak vélt dolgoknak egyideig való nélkülözésével, s bizonyos önelgyőzéssel fog járni; meg fogja kívánni, hogy a törvényhozás és a kormány kérelmetlenül vigye keresztül az erre vezető rendszabályokat; de itt az ideje, hogy mindezekről komolyan gondolkozunk, s aztán ez irányban következetesen eszelekedjünk.

Kötelességemnek ismertem ezeket beszédem befejezése alkalmával a jövőt tekintve, különösen kiemelni. (Élénk helyeslés.)

Azon számos viták egyikében, melyeket a pénzügyi kérdések felett most már negyedik évben folytattam — nem emlékezem, mikor és mely alkalommal, — egy nyilatkozatom után azt mondák rólam, hogy szerencsés pénzügyminiszternek neveztem magamat. Ha visszatekintek a multakra, valóban szerencsésnek kell magamat tartanom, hogy sikerült mindaddig az adótételek nevezetes emelése nélkül folyton növekedő kiadások mellett már a negyedik évben deficit nélkül az ország pénzügyeit vezethetnem, s meglehetősen összegekkel ellátott pénztárakat felmutathatnom.

De hogy mindez sikerült, köszönhetem azon hathatós támogatásnak, melyben korántsem személyesen, de úgy végett,

melyért őszintén fáradtam, a képviselőház többsége részesíteni méltóztatott. (Éljenzés jobbról.)

Valójában, ha visszagondolok a parlamenti tárgyalások hosszu sorára, egy másodrendű kérdést kivéve, melynél tekintve azt, hogy kívül álltam nézetkülönbségben, leszavaztatni bizalmatlanság nem lehet, a t. képviselőház elfogadta s megszavazta javaslataimat, igazat adott a gyakran nem méltányos megtámadások és gyanúsítások ellenében.

Ezért, leginkább ezért érezhetem magamat szerencsésnek; a t. ház bizalma adott erőt a nehéz, nagy munka terheinek hordozására, türelmet minden kellemetlenség elviselésére, bátorságot a nehézségek leküzdésére. Ezen bizalmat tekintem eddigi politikai életem legfényesebb jutalmának, s erre örökké hálásan fogok visszaemlékezni. (Éljenzés jobbfelől.)

De igazságtalan lennék, ha nem mondanék köszönetet azoknak is (Nagy derűség), kik az ékesszólás fegyverével parlamentáris modorban állván velem ellentétben, edzették és fokozták esekély szónoklati képességem s nem egy ügy észszerűbb keresztülvitelét épen ellenzésök által elősegítették.

Különösen szerencsésnek fognam magamat érezni, ha a tapasztalás alapján, hazánk jövőjének érdekében a teendő irányára vonatkozólag most mondott szavaim jövőben némi méltánylatra találандnak. (Zajos, hosszas éljenzés a jobboldalon.)

Lónyai helyébe Kerkápolyi Károly nevezetett ki pénzügyminiszterre; azt mondják, Kerkápolyi jeles rendező tehetség, nem akarjuk kétségbevonni; ez azonban a mi jelen viszonyaink közt nem elég; most még a kótó telhetségre van szükségünk, s bir-e ilyenmel az új pénzügyminiszter, azt alkalmasság lesz bebizonyítani. Kerkápolyi mielőtt országos képviselővé lett, a pápai reform. collegiumban bölesészet tanára volt.

Roma. Ö szentsége parancsára legközelebb közzétetett azon zsinati atyák névjegyzéke, kik Romába meghívtak; számuk 1037; közölök megjelent 702, a többi 335 az általuk fölhozott alapos okoknál fogva fölmentetett. Az 1037 zsinati atya közül 51 bíbornok, 3 nagykoru miatt meg nem jelenhetett, 19 bíbornoki állás üresedésben van; a patriarchák száma 11, ezek közül csak a maronita patriarcha, Mashad Pál nem jelent meg; van azonfölül 16 primás, 747 püspök, 22 olyan szerzetes generális, kik püspöki hatósággal bírnak, 6 kiváltságos, azaz, semmi megyének alá nem vetett apát. — Dec. 8-tól april 30-ig 12 zsinati atya halt meg, t. i. Pentini, Reisch és Gonella bíbornokok; Manatyrski, Frascolla Bernardin, Vasquez Ede, Peredo Ferencz, Mascaron Laurence Bernát, Puiglaty Amigo Marián, Gily Bueno Vazal, érsekek és püspökök. Zeidler Jeromos premontréi apát és Biale Rafael. Végre még meghalt Devoneux János francia püspök; e hó 14-én pedig Cardoza Ayres olindai püspök; ez utóbbi a névjegyzékben még nem foglaltatik, tehát az elhunyt zsinati atyák közül a 13-dik.

Nagy hire volt, hogy fegyveres forradalmi csapatok törttek be a pápai területre, sőt már véres összeütközések fordultak is elő. Azonban romai hiteles tudósítások szerint az egészben csak annyi igaz, hogy nem a pápai területen, hanem az olasz királyságban forradalmi kísérleteket tettek, de a rendes katonaság ildözöbe vette a lázadókat, kik szorítottván a pápai területre akartak átmenekülni. A pápai kormány azonnal intézkedett, hogy ezen menekülő forradalmi csapatok az egyházi birtokba be ne törhessenek. — Ezen elővigyázati rendszabály elegendő volt minden rendetlenség elhárítására; így tehát szó sem igaz abból, hogy a lázangók betörték, vagy épen véres összeütközések is fordultak volna elő.

Vegyesek.

A pesti takarékpénztár díszes épületét tünteti föl mai képünk. — Pest városa újabb óriási mérvben szépül; alig van uteza, hol számos újabb ház nem épül. De kétségkívül Pest legszébb épületeihez tartozik a takarékpénztár épülete, azon intézeté, mely az egész hazában egyik legvirágzóbb — 1840-ben nyitott meg — s noha kezdetben csak 71 ezer frtyi forgalma volt, oly gyorsan emelkedett, hogy ma már 25—26 millió frtot forgat évenként. — A derék épület közel a sz.-ferencziék zárdájához a reál- és egyetemuteza sarkán díszesedik szép aranyos küpjával — és udvarán aranyhalas-medencéjű szökőkúttal. — Azonban ez épületnek nemesak külseje-belseje remekmű, hanem kapuja is olyan, melyet megbámulhatnak a konstantinápolyiak is, ha igazán fényeskaput akarnak látni!

Rövid hírek.

— Primás ö hercegsége mélt. Szabó József fölszentelt püspököt megbízta, hogy gróf Batthyány Lajos temetésénél őt helyettesítse a szertartásokat teljes ornatásban végezze. Az erre vonatkozó s Pestvárosához intézett írat Romából megérkezett.

— A belga királyné Alesutól Bécsen át visszatért Belgiumba.

— Gorove István közlekedési, Szilávy József kereskedelmi miniszterré lett.

— Hír szerint a nápolyi királynő Slavoniában az egykori Battyányi-jószágokot megvette.

— Frankl Vilmost jeles történetírónkat a m. t. akadémia levelező tagjává választotta.

— Ritkaság! Kolosváron a rendőri börtön épületén kitéztek a fehér zászlót annak jelentsére, hogy a börtönben egy rab sínesen.

— Bents gróf 26 éves fia, ki részt vett a keleti expeditióban, Honoluluban, a Sandwichi szigetek fővárosában lázba esett és meghalt.

— Ó Buda mellett egy löpormalomban 2 mázsa és 20 font löpor légből röpült, s a nagy rendülés és irtóztató durranás által az egész környéket rettegésbe hozta.

— Erdélyben, Debreczen tájékán és Főth felé 20-án éjszakifényt láttak.

— Győrött Lobkovitz herezeg tüzérkapitány egy vízbe esett fiút a bizonyos halálból kiragadott. Az odasiető anyának nem volt sietősebb dolga, mint fájdalomában a fiút jól elverni.

— A multheti hideg időt több helyen, különösen Hevesben és Nógrádban történt jégesés okozta.

— Igló város főterén az iglói esata emlékére „honvéd-emléket” állítanak.

— A karloviezi szerb congressus többsége Csernovicsot szerb vajdának candidálta!!! Hát ott már politizálnak is?

— Lipovniczky István nagyváradi püspök ö mlga megyebeli káplánjainak fizetését sajátjából 100 frttal javította, s kilátásba helyezte, hogy a szegényebb plebánosok fizetését is javítani fogja.

— Hador (Jámbor Pál) újabb költeményeit sajtó alá adta.

— Vezérle Gáspár egri kanonok és kisprépost, lapunknak is volt buzgó munkatársa május 22-kén élte 76-dik évében tüdőszélhűdésben az Urban elhunyt. — Az ö. v. f. n.!

— Haynald érsek, mint násznagy Romából Maros-Vásárhelyt. E hó 10-én tartá Korondi József m-vásárhelyi kereskedő Fekete Ferencz ügyvéd leányával, Ninával menyeközjét. A menyasszony még gyermekkorában iskolai vizsgára hívta volt meg Haynald Lajos akkori erdélyi püspököt, ki már akkor pártfogását ígérte a bátor gyermeknek. A szülék erről megemlékezvén, most meghitták leányuk menyeközjére Romából feledhetlen főpapjokat, a ki ezt elfogadván, t. Veszely Károly helybeli r. kath. esperes által képviseltette magát. Díszes násznép húzódott kocsikon a fentirt napon a kath. templomba s onnan a leány szüleinek házához, hol a vidám vendégkoszornban t. Veszely esperes és t. Kovács Áron ref. lelkész emeltek a lelkes hazafi főpap Haynald érsek egészségéért toasztokat, ki hív volt évek előtt tett ígérétehez és Romából is sietett beváltani szavát s ezzel fokozni a boldog új pár és a szülök boldogságát. Áldás kísérje lépteit a derék főpapnak!

— Budáról egy pórno falujába akarván visszatérni, utközben elérték a szülési fájdalmak és egy árokban ikret szült.

— Ó-Bécsen apácák vezetése alatti leánytanodát állítanak.

— Az egész föld körüli utat 85 nap alatt megtehetni; hát ha még mindenütt gőzöskö járnak? ekkor még rövidebb lesz.

— Megjelent: „A növeléstan rövid története”, — kiváló tekintettel a népnövelésre, kiadta Szabó Mihály tanítóképezdei tanár és okleveles mérnök. — E jeles művet ajánljuk különösen a képezdék figyelmébe.

Gazdaság.

Hogyan lehet az avas-zsirt megjavítani? Körülbelül 10 font avas zsirra vegyünk 2 pint vizet, s egy kő- vagy eszerép edényben forraljuk fel együtt olyformán, hogy az edény vízzel tölt katlanban álljon, mely alatt a tűz ég.

A még hideg zsirhoz óvatosan s aprónként 2 lat angol kén-savat töltünk s aztán az egészet negyedórraig folytonos kavarásközt tűzön hagyjuk. Ekkor levezszük s lassankint negyedfont finom porrá tört kretát (szénsavas meszet) keverünk hozzá.

Az edényt aztán hűvös helyre tesszük, hogy kihüljön. A tiszta egy kissé megkeményedett zsir, az edény fenekére ülepedett gipsztől (kénsavas mesz), s a gipszes víztől kiválik, s konyhaszükségletre mindjárt lehet használni; de jobb mégis, ha az ekkép megtisztult s avaságát vesztett zsirt még egyszer vízzel felforraljuk, s ha meghült, a benne maradt vizet gyenge tűzön elpárologtatjuk.

Társulati értesítő.

Kimutatás a Szent-István-Társulat igazgatóságához beküldött pénzekekről: Farkas Péter prépost, jászberényi plebános 90 frt 20 kr; Pávlár Károly kassai mintafőcselemi hittanító 100 frt; Munkay János esperes, kékkői plebános 40 frt 95 kr.

Adakozások a Szent-László-Társulat részére. frt kr.

Az erdélyi püspöki megyéből 111 10
Bold. Jónás József volt pécsi kanonok hagy. 500 —
Szerényi Gábor ügyvéd Pesten 2 —

Jótékony adakozások: Oslibó Jáky Ferencz plebános gyűjteménye: A sz.-Bonifác-egyletnek 2 frt 30 kr. — A keleti katolikusoknak 3 frt 25 kr. — A szentsír öreink 3 frt 45 kr.

Kiadja a **Szent-István-Társulat** (Lipót-uteza 11. sz.) — Felelős szerkesztő: **Füßy Tamás.**

Pesten, nyomtatott az „Athenaeum” nyomdájában 1870. (Barátok tere 7-dik szám.)